

планування сім'ї тощо), турбують багатьох українців, а після російського вторгнення для мільйонів наших співгромадян вони можуть стати останньою точкою «неповернення». Другий же ключовий аспект, це погляд на соціальні ризики крізь просторову призму, а саме їхнє дослідження та управління ними на різних територіальних рівнях (громади, села, смт, райони, міста, агломерації, області, економічні райони).

Саме тому, проблематика дослідження ризиків і управління ними, є тим «лакмусовим напрямом дослідження», який може бути використаний в географічній освіті в якості підготовки спеціалістів, як в Україні, так і в країнах ЄС.

Котовський Ігор Миколайович, Гуляєв Андрій Юрійович

Херсонський державний університет

ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДИСТАНЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ КОРИННОГО БЕРЕГУ УТЛЮЦЬКОГО ЛИМАНУ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Вступ. На фоні глобальних кліматичних змін, вздовж берегів Світового океану відбуваються істотні динамічні зміни. Не виключенням є берега внутрішніх, ізольованих морів, таких як Балтійське, Чорне та Азовське. Вздовж берегів Утлюцького лиману, за останні роки суттєво зменшилась тривалість льодового покриву у холодний період, але в той же час істотно збільшилось кількість штормових нагонів [2]. Саме за таких умов, вздовж берегів лиману проявилася істотна активізація деструктивних берегових процесів.

За умов військової агресії РФ та неможливості проведення польових досліджень, єдиним засобом проведення моніторингу, залишається дистанційний. Саме тому, ми провели дистанційні дослідження стану берегової зони Утлюцького лиману та визначили тенденції її розвитку.

Теоретичний аспект. Утлюцький лиман представляє собою другорядну водойму, що розташована у північно-західній частині Азовського моря. У географічному відношенні він представляє собою частину гирлової області таких річок як Малий та Великий Утлюк, а також Атманай. Від відкритих районів Азовського моря, відповідний лиман частково відгороджений береговою акумулятивною формулою Федотова коса- Бирючий острів [3]/

Загальна площа Утлюцького лиману дорівнює 700 км², при максимальній глибині біля 7 м. Водойма має ізометричну форму, її довжина перевищує ширину. Довжина лиману 63 км, при пересічній ширині 12-15 км. Ізометрична форма та географічне розташування зумовлюють наявність в межах лиману істотних короткочасних коливань рівня водної поверхні [3].

Вздовж контуру лиману виділяється берега трьох типів: 1) абразійно-обвальний; 2) акумулятивний; 3) техногенний.

Методи. Проведений дистанційний моніторинг здійснювалися на підставі аналізу супутникових знімків різного часу, які представлені у вільному доступі у геоінформаційних ресурсах Google Earth та Land Viewer. Наявні в межах відповідних ресурсів знімки, дозволяють у найдрібніших деталях визначити морфологічні та динамічні особливості берегової зони Утлюцького лиману.

Результати. Проведений нами дистанційний моніторинг дозволив визначити, що вздовж всього корінного берегу Утлюцького лиману проявляється активна абразія. За період з 2010 по 2018 рр. пересічні швидкості дорівнювали 0,44 м/рік, при максимальних 1,34 м/рік (між селищами Придорожнє та Азовське). В період з 2018 до 2023 рр. пересічні швидкості дорівнювали 0,57 м/рік, при максимальних 1,57 м/рік.

Висновки. В умовах окупації лівобережної частини Херсонської області, єдиним засобом дослідження динаміки берегів залишається дистанційний. За результатами нашого дослідження, вздовж всього корінного берегу лиману проявляється активна абразія, темпи якої посилюються кліматичними змінами. Слід зазначити, що результати нашого дослідження узгоджуються із матеріалами попередніх польових досліджень та висновками міжнародної робочої групи, з питань дистанційного дослідження морських берегів [1; 3].

Література:

1. Luijendijk, A., Hagenaars, G., Ranasinghe, R., Baart, F., Donchyts, G., & Aarninkhof, S. (2018). The State of the World's Beaches. *Scientific Reports*, 8(1), 6641. <https://doi.org/10.1038/s41598-018-24630-6>
2. Давидов, О. В., Роскос, Н. О., Роскос, О. М. (2019). Природні умови виникнення штормових нагонів у районі Генічеської дельти. *Вісник Одеського Національного Університету. Серія Географічні та геологічні науки*, Том 24, Випуск 2(35), С. 40 – 51.
3. Давидов, О. В., Роскос, О. М., Гуляев, А. Ю. (2022). Про дослідження морфологічних умов берегової зони Утлюцького лиману в межах міста Генічеська. *Науковий вісник ХДУ. Серія Географічні науки*. № 16. С. 17 – 31. <https://doi.org/10.32999/ksu2413-7391/2022-16-2>

Холодняк Павло Анатолійович, Радзанівський Олексій Олегович

*НПП «Білобережжя Святослава»
Херсонський державний університет*

**ПРО МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НПП «БІЛОБЕРЕЖЖЯ СВЯТОСЛАВА» У
ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Вступ. В межах території України існує достатньо велика кількість національних парків, більшість з яких функціонують в умовах активної експлуатації природних ресурсів, без запровадження сучасних напрямків благоустрою.